



מוסכמה חברתית. על פי המוסכמות, האשה היא האשה הקטנה, הצריכה לתלות בגבר עיני-עגל מתפעלות. היא צריכה לדעת להקשיב. אם היא פותחת את הפה — אז היא הופכת להיות מאימת, מסרסת.

כן, המון פעמים אמרו לי גברים שאני מסרסת. לא ניסיתי לעשות דבר בעניין. בשביל מה?

כן, אני מניחה שהפסדתי המון סייפורים פרטיים, אהבות, כגלל התכונה הזאת שבי, הכוח. אני מניחה שגם העובדה שאני מטופלת בילדה אוטיסטית

אני? לצערי הרב אינני מחוץ למישחוק הזה, אם כי אני משתדלת לקחת בו חלק מינימלי.

במשך שנים לא עשיתי וינדורשר פינג (סינוב חלונות-ראווה).

אני מנסה להילחם בהרגל לא אסתטי שלי — אני כוססת ציפורניים.

כלבוש ובטיפוח — מאוד השתפרתי. מכיוון שאין לי שותף לחיים, זה הודות למוכירה שלי. בדרך-כלל, מדביקים על קשר לא בריא בין מוכירה לבוסזוכר — המוכירה מאוהבת בו או

תשלום חודשי, אם כי ניתן לקבל משכנתא מיוחדת לצורך זה.

אינני בעלת-אמצעים, אבל למען דפנה — אני מוכנה לעשות הכל.

עד שגולד הכפר? אוטיסטים רבים מתגלגלים בכתיחולים, או מסתובבים ללא כל סידור. זה מצב טראגי.

דפנה שהתה שלושה ימים בשבוע בבית וארבעה ימים במחלקה לאוטיסטים בבית-החולים בבתי-ים. הייתי מקפידה לקחת אותה הביתה לכל חג, שבת, מאורע. אני מנסה לבלות עימה, גם כיום, כל שעה אפשרית.

יש לי בת בגיל 20. קוראים לה דפנה. היא יפהפיה — תלתלים בלונדיים. יש לה עמידה זקופה כזאת. ואיזה עיניים!

דפנה היא אוטיסטית. היא נמצאת עכשיו בכפר-עופרים. והו כפר שהוקם לאימוץ, והוא נקרא עלי-שם עופר אביגור, הילד האוטיסט שמנו הרג אותו והתאבד אחר-כך.

מלבד דפנה יש לי כן, סטודנט. שמו נימרוד, כמו בנים רבים של הורים חניי כי השומר הצעיר. הוא לומד בטכניון. כפר-עופרים קיים זמן לא-רבה. אני

# הבת שלי יפהפיה. היא אוטיסטית!

סית נכנסה פה. זה מקלקל, מרתיע גבר מלקשור את חייו בחיך.

## קאריירה: "אני לא אשה מחוכמת!"

בחרתי לתפקיד יושבת-ראש באירגון המורים התיכוניים אחרי שהייתי אחראית, במשך חמש שנים, לפעילות המיקצועית באירגון. זהו תפקיד מאוד-מאוד קשה. כעצם אין לנו באירגון, סגן, והוה התפקיד השני בדרגה.

למיטב ידיעתי, הייתי האשה היחידה בה בארץ בתפקיד הזה. הקושי היה להיבחר לתפקיד הזה, ולא לתפקיד הנמוך. גם מילוי התפקיד היה קשה מאוד. עברתי, הן מבחינה נפשית והן מבחינה פיזית.

אשה בתפקיד כזה? זה נורא! גבר שהוא מנהיג של ציבור — זה דבר מקובל. נשים-פוליטיקאיות — זה כבר די מקובל. זה תפקיד מצוחצח כזה, די סטרילי. אלה הם תפקידים לפי מפתח. אני יכולה למנות לך אולי ארבעה שמות של נשים שלא התקדמו על פי מפתח: גולדה מאיר, שולמית אלונגי, גאולה כהן ואולי אורה נמיר. אבל ראש

חולמת בצורה חולנית על הבוס. במיקרונים שבהם אין לו אשה, היא מתערבת בחייו. מעירה לו. ביני לבין מוכירתי יש מצב דומה, אך מכיוון ששתינו נשים, נוצרה בינינו חברות בריאה. היא בחורה נאה, בעלת טעם מעולה, משמשת לי יריימין בחיים.

הודות לה חל שיפור ניכר בלבוש שלי, בתודעת הטיפוח שלי.

## אשה: "גברים אמרו לי שאני מסרסת..."

אני יוזמין אשה אני? אשה טובה. אשה קטנה? אולי בגובה שלי אני אשה קטנה. אני שונאת את הביטוי הזה. אני מתקוממת נגד כל אשה המתיימרת להיות אשה קטנה.

אני אדם ממיין נקבה. אני יותר רגיזנית, או יותר רגיזה מאשר רוב הגברים — זוהי עובדה ביולוגית, שאין לי אפשרות להכחיש אותה.

גברים פוחדים ממני. למרתי לחיות עם זה. כן, זה פוגע. אני מכירה מעט מאוד גברים המסוגלים להרגיש טוב עם אשה חכמה וחזקה. זה עניין של

14. יותר אל תשאלו אותי על גיל, מפני שאשה לא שואלים... התחנכתי, כמוכן, בהשומר-הצעיר.

אני זוכרת, איך אמא שלי היתה אומרת תמיד: "יש לי שתי בנות — אחת חכמה ואחת יפה". היפה היתה אחותי. כלילות הייתי בוכה לתוך הכר, מפני שרציתי להיות היפה.

האם אני חושבת עצמי, כיום, ליפה? לא. הייתי רוצה להיות יפה. מאוד הייתי רוצה להיות כזאת וזהה, יפה.

אני לא מניחה את עצמי, אבל עדיין טבוע בי החינוך של השומר-הצעיר. אני רוצה לומר משהו שאולי יקומם נגדי: אני חושבת שנים מבוזות יותר מדי שעות מחייהן כדי להיות יפות. זה חלק מהתפיסה הפטרנליסטית. תארי לעצמך מה היה קורה אילו היו הנשים מקדישות להשכלה, לקריאה, לקאריירה, רה, לפחות חלק מהזמן שאותו הן מקדישות לטיפוח היופי.

או מה קורה? אנחנו נותנות פרנסה בשפע לכל המעצבים למיניהם, שחיים על חשבוננו, והרגלנו את הגברים שדרך צורך לצפות מאיתנו. היצרנים מחרים רים בנו שאוי ואבוי לנו, אם לא נטפח את עצמנו.

כשאני נאלצת לנסוע, במיסגרת תפקיד, להול — אני לא מרשה לעצמי לצאת לחופש, רק בתפקיד — הבן שלי מחליף אותי.

אחריות לכל החיים? זה יותר מזה. זהו קשר פיסי. שלא ניתן לביטוי, זה משהו חזק מזה.

האם דפנה מחזירה אהבה? לי, לא! זיה ולשני המטפלים הקבועים שלה — כן, הרבה אהבה. באחרים — היא פוגעת, או מתעלמת מהם, ווהי הפי

אחת היוזמות של רעיון הכפר. אני נמנית גם עם מייסדי האוודה לטיפוח באוטיסטים (אלו"ט).

אני מתלבטת אם אני צריכה להיחשף בנקודה זאת.

מצד אחר הייתי רוצה להגביר את המודעות לעניין. כמעט ולא יודעים על-ידיך רבה, ואנו וקוקים לכספים רבים, כרי להקים כפרים נוספים כמו כפר-עופרים.

מצד שני, בזמנו, כשהייתי פחות



יו"ר בייאר, הייתי בוכה בלילות לחוך הכר...

גיעה הגדולה ביותר. היא מסוגלת גם לתת פליק, בלי להתכוון לפגוע או להכאיב.

אני מאוד מקווה שהכפר הזה יהיה בית עבור דפנה ושנאסוף די כסף, כדי לבנות כפרים נוספים.

תמיד אמרתי לעצמי שאם לא אוכל להבטיח לדפנה תנאים אנושיים — אגמור אותה.

## יפי: "מאוד הייתי רוצה להיות יפה!"

ולדתי ברומניה. גרתי בעיר ה-נקראת גלאץ. עליתי ארצה בגיל

## בכל זאת, אשה קטנה

בכינוי "לך ולנסה של המורים!" שושנה באייר מכהנת מזה שש שנים בתפקיד הבכיר ביותר באירגון המורים התיכוניים — יושבת-ראש האירגון. היא קנתה לעצמה מוניטין של לוחמת ללא פשרות, אשה בעלת כושר שיכנוע, אשה חזקה, או גרוע מכך — אשה גברית.

כנשים מצליחות אחרות בעמדות-כוח, היא קובלת על העויות בדימוי שלה, מתלוננת על-כך שגברים מפחדים ממנה. על אף העובדה שהטלפון אינו פוסק מלצלצל בביתה, היא מקרינה בדידות, מגיעות, חוסר ביטחון-עצמי, פחדים מכישלון, פחדים מאלימות גברית.

סוף הדיבור שלה הוא של התלבטות. היא מספרת שהיא צימחוננית, שהפסיקה כמעט לשתות קפה. כל שנה, אחרי שנערכת תחרות מלכת-היופי, אני אוספת את התלמידים שלי ומשוחחת איתם על הנושא! היא אוספת את כל הקצוות. אחר-כך דיברה על דפנה. שושנה היא אם לבת אוטיסטית, ואחת הפעילות בתחום זה בארץ, אם כי היא מעדיפה כיום שלא להיחשף בהקשר זה. היא מתלבטת אם לדבר על האוטיסטים, מספרת על בתה, לגבי הציבור — זהו סיפור על נערה אוטיסטית. לגביה — זוהי דפנה, בתה היפהפיה, הצעירה, צירי-החיים האמיתי של שושנה באייר.

יש לי זיכרון מלפני ארבע שנים: הימים היו ימי-בחירות, ימים רצופים בסיכסוכים עזים ב"משק, אימים בשביתות. על הפרק עמדה שבי-תת-המורים התודנית — שביתה בלתי-סימפטית, לכל שילטון המבקש להמשיך ולהתקיים במשך ארבע שנים נוספות.

יצאתי מפגישה עם שר-האוצר דאז, יגאל כהן-אורנד, כששעטו לעברי מנהיגי-המורים. את הקבוצה הנהיגה אשה תוקפנית, אימתנית (בעיניי, אז) שגרמה לי לנטו על נפשי. זאת הייתה, הסתבר לי אחר-כך, שושנה באייר.

ארבע שנים אחר-כך, שוב בתקופת-בחירות, חזר הסיכסוך לכותרות. הפעם העדפתי לפגוש את באייר לא בזירת-הקרב, אלא בסביבתה הסיבועית — דירתה בגבעתיים. משום-מה זכרתי אותה כאשה גדולה, ענקית. את הדלת פתחה לי אשה קטנה, חייכנית, עניינית מדברות בצבע תכלת. לצידה נחכה כלבה בת 11, אסופית שנורקה ואימנה על-ידי שושנה.

"היא הפסיקה לנבוח מפני שהיא הבינה שיש לך חיות, שיש לך יחס לחיות, שאת בסדר", האגישה שושנה את הכלבה והביטה בה ברוך. באותם הרגעים, ובנקודות מסוימות במהלך השיחה, היא נראתה קטנה ושבירה, והיה קשה לדעת היכן היא מסתירה את המנהיגה, שזכתה